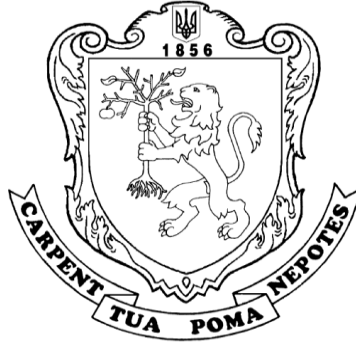

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ІСТРИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА»

для студентів спеціальності
022 «Дизайн» РВО «Бакалавр»
ОП «Дизайн середовища»

Розробник: Михайлечко Н.В., ст. викл.
Степанюк А.В., к.арх., доцент

Львів 2025

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Ревіталізація історичного середовища» є складовою освітньої програми РВО «Бакалавр» спеціальності 022 «Дизайн середовища». Дисципліна є вибірковою.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ревіталізоване (відновлене) історичне середовище та його предметно-просторові елементи. Ця дисципліна є важливою складовою підготовки фахівців, здатних зберегти та розвивати історичне середовище, з урахуванням потреб сучасного урбаністичного середовища та культурної культури.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Ревіталізація історичного середовища» є вивчення особливостей історично сформованого середовища, принципів і прийомів його ревіталізації та інтеграції в ньому нових предметно-просторових елементів з пристосуванням історичного середовища до нових потреб із збереженням його автентичності.

Завдання дисципліни:

- оволодіння термінологією та визначеннями в частині пам'ятко-охоронних територій та практичними навиками ревіталізації існуючого історичного середовища з пристосуванням його простору до сучасних потреб;
- надбання студентами методологічних основ адаптивної архітектури при ревіталізації об'єктів предметно-просторового середовища історичних територій.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- послідовність аналізу архітектурного середовища з виявленням потенціалу використання ревіталізованого простору до сучасних потреб;
- етичні передумови збереження історичного середовища та автентичність предметно-просторових елементів в новому ревіталізованому просторі.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти**:

- формулювати авторську концепцію проекту ревіталізації історичного середовища, демонструвати дизайн-концепції засобами візуалізації застосовуючи сучасні комп'ютерні технології;
- здійснювати процес ревіталізації з урахуванням етичних мотивів збереження історичної спадщини;
- орієнтуватись у визначеннях та особливостях роботи з історично сформованим середовищем;
- раціонально організувати проектний процес, дотримуючись економічних принципів та раціональних рішень.

Основним завданням вивчення дисципліни є набуття студентом наступних компетентностей:

- загальних компетентностей (ЗК):

- **ЗК 01.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- **ЗК 09.** Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- **ЗК 10.** Здатність вчитися, відстежувати та освоювати новітні технології, оволодівати сучасними знаннями, розуміти предметну галузь та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

- спеціальних компетентностей (СК):

- **СК 12.** Здатність пропагувати своїми дизайнерськими проектами здоровий та екологічний

спосіб життя;

- **СК 13.** Здатність вирішувати складні питання при проектуванні дизайну середовища сільських територій в умовах сталого розвитку та адміністративно-територіальної реформи.

Програмні результати навчання:

- **ПРН 03.** Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень;
- **ПРН 04.** Визначати мету, завдання та етапи проектування;
- **ПРН 06.** Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;
- **ПРН 07.** Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень;
- **ПРН 08.** Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію;
- **ПРН 13.** Знати надбання національної та всесвітньої культурно- мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну;
- **ПРН 14.** Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики;
- **ПРН 15.** Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках;
- **ПРН 16.** Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності;
- **ПРН 18.** Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну;
- **ПРН 20.** Оцінювати та забезпечувати потреби дизайну в сільських регіонах України.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

3 кредити (90 годин)

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

«Повернення до життя» — так із латинської тлумачиться «ревіталізація». В архітектурі й урбаністиці це переоцінка ролі занедбаного об'єкта, будівлі чи простору, і його відновлення зі старим або новим призначенням.

Реставрація, реконструкція і ревіталізація предметно-просторових елементів історичного середовища вивчає стан навколишнього середовища та потреби споживача (людини), адаптуючи свою форму, колір або функцію до цілей та вимог експлуатації. Найбільш ефективні методи та принципи адаптивної архітектури при ревіталізації об'єктів предметно-просторового середовища історичних територій.

Архітектурне середовища під впливом людини трансформується в часі і просторі. Тому ревіталізацію та пристосування до нових умов історичного середовища пам'яток архітектури необхідно проводити після детального вивчення еволюційного просторового розвитку архітектурного середовища.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, та практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах або дискусія.

Здобувачі вищої освіти на практичних заняттях працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (графічні роботи, контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти. Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності: виступ за темою індивідуального науково-дослідного завдання (або з темою самостійного вивчення дисципліни) та виступ-інформування за темами практичних занять (у вигляді презентації або реферату).

Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Пам'ятко-охоронні території та ревіталізація об'єктів в історичній території забудови населених місць з пристосуванням їх простору до сучасних потреб.
2	Тема 2. Роль адаптивної архітектури при ревіталізації історичного середовища. Методи та принципи адаптивної архітектури при ревіталізації об'єктів предметно-просторового середовища історичних територій.
3	Тема 3. Симбіоз концептуальної та адаптивної архітектури при ревіталізації історичного середовища.
4	Тема 4. Практика роботи з історично сформованим середовищем; етична складова вибору стратегії та тактики просторових перетворень.
5	Тема 5. Планувальна структура ревіталізованого історичного середовища в структурі існуючої забудови. Генплан ревіталізованого історичного середовища.
6	Тема 6. Гармонізація громадського простору через ревіталізацію об'єктів історичного середовища.

План лекційних занять з дисципліни «Ревіталізація історичного середовища»

№ з/п	Тема, питання що вивчаються
1	Тема 1. Охоронні території історичних пам'яток архітектури. Об'єкти ревіталізації згідно статусу забудови та містобудівних обмежень.
2	Тема 2. Реставрація, реконструкція і ревіталізація предметно-просторових елементів історичного середовища.
3	Тема 3. Методи та принципи адаптивної архітектури при ревіталізації об'єктів

	предметно-просторового середовища історичних територій.
4	Тема 4. Трансформації архітектурного середовища в часі і просторі.
5	Тема 5. Ревіталізації та пристосування до нових умов історичного середовища пам'яток архітектури.
6	Тема 6. Практика роботи з історично сформованим середовищем. Світовий досвід.

План практичних занять з дисципліни «Ревіталізація історичного середовища»

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Збір матеріалів (містобудівні креслення, фото-перспективні зображення, обмірні креслення предметно-просторових елементів середовища), ознайомлення з об'єктом ревіталізації (громадським простором історичного середовища що підлягає відновленню), та вивчення можливостей щодо його ревіталізації та пристосування до сучасних потреб.
2	Тема 2. Ознайомлення з досвідом ревіталізації об'єктів історичного середовища (розглядаються приклади об'єктів ревіталізації подібні в містобудівному та об'ємно-просторовому рішенні).
3	Тема 3. Ескіз-ідея (концепція) об'ємно-просторової ревіталізації існуючого середовища з пристосуванням його до сучасних потреб.
4	Тема 4. Виконання генерального плану ревіталізованого історичного середовища.
5	Тема 5. Робота над дизайнерським та об'ємно-просторовим вирішенням предметно-просторових елементів ревіталізованого історичного середовища.
6	Тема 6. Графічне оформлення (дизайнерська візуалізація) проекту ревіталізації історичного середовища (генплан, плани, фасади, розрізи структурних елементів, розгортки та перспективні зображення об'єкту ревіталізації вцілому).

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Графічна робота :

Ескізний проект ревіталізації історичного середовища (генплан, плани, фасади, розрізи структурних елементів, розгортки та перспективні зображення об'єкту ревіталізації вцілому).

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- 1. Усне опитування (індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів)**
- 2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка (виконання рисунків тощо)**
- 3. Практична перевірка (виконання практичної роботи, рішення професійних завдань і т. д.)**
- 4. Стандартизований контроль (тести).**

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота Залік						Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	100
16	16	18	16	16	18	

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект а з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій (максимальна кількість балів - 5 за одну тему, але не більше 10 б. за весь курс дисципліни).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен, курсова проект (робота).

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: “відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Питання з дисципліни

« Ревіталізація історичного середовища», які виносять на екзамен:

1. Дайте визначення терміну ревіталізація пам’яток історичної спадщини.
2. Реставрація і реконструкція предметно-просторових елементів історичного середовища.
3. Дайте визначення терміну концептуальна архітектура. Основні принципи концептуальної архітектури.
4. Основні завдання та стадії концептуального архітектурного проектування.
5. Охоронні території історичних пам’яток архітектури. Об’єкти ревіталізації згідно статусу забудови та містобудівних обмежень.
6. Охарактеризуйте основні роботи архітекторів напряму концептуалізму студії Дилер + Скофідіо (Елізабет Дилер і Рікардо Скофідіо).
7. Розкрийте поняття адаптація будівель та споруд, їх комплексів та територій.
8. Архітектурно-планувальний метод адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам’яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
9. Гармонізація громадського простору через ревіталізацію об’єктів історичного середовища.
10. Прийом вільного планування архітектурно-планувального методу адаптації архітектурного об’єкта. В яких випадках ревіталізації пам’яток історичної спадщини доцільно застосовувати.

11. Прийом об'єднання та поділ простору на функціональні зони архітектурно-планувального методу адаптації архітектурного об'єкта. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
12. Прийом багатоцільового використання приміщень та територій архітектурно-планувального методу адаптації архітектурного об'єкта. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
13. Об'ємно-просторовий метод адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
14. Конструктивний метод адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
15. Інтерактивний метод адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
16. Принцип варіативності адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
17. Принцип автономності адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
18. Симбіоз концептуальної та адаптивної архітектури при ревіталізації історичного середовища.
19. Принцип резервування просторових і технологічних ресурсів адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
20. Принцип безперервного проектування адаптивної архітектури.
21. Принцип інноваційності адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
22. Принцип інтерактивності адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
23. Принцип екологічності адаптивної архітектури. В яких випадках ревіталізації пам'яток історичної спадщини доцільно застосовувати.
24. Закон України «Про охорону культурної спадщини». Основна його суть положень, та значення в архітектурній та містобудівній практиці.
25. Яка думка ЮНЕСКО щодо забудови в історичній частині міста висловлена у Віденському меморандуму «Всесвітня спадщина та сучасна архітектура – управління історичним міським ландшафтом».
26. Як впливає містобудівна ситуація на об'ємно-просторові рішення ревіталізованих пам'яток історичної спадщини.
27. Якими прийомами користувались проєктанти при ревіталізації історичної забудови міського простору: вкрапленням в існуюче середовище нового будівництва – офісної будівлі у Копенгагені
28. Як проєктанти вирішили питання сучасного будівництва в охоронній зоні історичної забудови – триповерхового танхаусу у північному Лондоні.
29. Який прийом застосували архітектори у просторовому вирішенні сучасного житла при ревіталізації будівлі церкви Святого Якоба у нідерландському місті Утрехт.
30. Аналіз архітектурного середовища з виявленням потенціалу використання ревіталізованого простору до сучасних потреб.

Рекомендована література

Базова

1. Adaptive Architecture / Wolfgang F.E. Preiser, Andrea E. Hardy, Jacob J. Wilhem. Видавництво: Routledge, 2017. 302 ст.
2. Інноваційні прийоми формування інтерактивних будівель і споруд у міському середовищі / М.А. Вотінов, О.В. Смірнова. Монографія. ХНУМТ ім. О.М. Бекетова, Харків, 2019. 112 ст
3. Рибчинський О. В. Формування та ревіталізація середмість історичних міст України. – 2017.
4. Савйовський В. В., Броневицький А. П., Каржинерова О. Г. Ревіталізація-екологічна

реконструкція міської забудови //Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – 2014. – №. 8. – С. 47-52.

5. Степанюк А.В., Кюнцлі Р.В. Формотворча роль містобудівних та просторових чинників на об'ємно-планувальні вирішення адаптивної архітектури при ревіталізації будівель покинутих пам'яток спільноєвропейської спадщини. Теорія та практика дизайну. Вип. 27. 2023. С. 93 – 101.

Нормативна

1. Закон України «Про охорону культурної спадщини», Верховна Рада України, Київ, 2000.
2. ДБН Б.2.2 – 12:2019. Планування та забудова територій. Київ, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019.
3. ДБН В 2.2 – 40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Київ, Мінрегіонбуд України, 2018.
4. ДБН В.1.1 – 7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Київ, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2016.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси— книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Курс передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.